

238. ՅՈՒՏԸ ՔՈՒՐ

Նիս ի նիս չի մին շէնամը նիս ի մին մարդ ու կընէկ։ Աղուք շէտ քասիբ ին նիս։ Ուրանց հէտա մին ցէխավ տօն ըն լան շինած մանչին ըպրէս։ Մարդը գինէս ի լան մէշէն խօշկ փէտ բիրիս շէլակավ, փուղավը ծըխէս, մին քանէ շահի ում ըռէս, հաց ըռէս, շուրթ ըռէս, բիրիս տօն, ըտէս ին լան, ցօրտ ջուրի վէրան խըմէս, պըրծընէս, քճն նոնս։ Աղուց նիս ի յօխտը ախշիկ։ Մին օր ալ կընէկի ըսէս ի մարդուն։ «Այ մարդ, անտի բէն չի նիլ, էք աս ըխշէկերանց տար կըրցորու, թան չէ աս օր չի, հօր մէք իք քիշիսս։ Մարդը ըսէս ի. «Այ կնէկ, խէլուք բէն իս ըսէս, ուզուց տանիլ իմ կըրցանիլս։ Կնէկի վիր ը ըռէս տանը մին խօր անիւր ը նիս, յօխտը պաղէն ի իփիս, անքան աղէ ըրէս, հօր մին կուտուր օտուղը մին կոթ ջուր ը խմէլ։ Քիշերավ քըշան ըխըկերանց ըսէս ի.

Կուտվիցէք, հօր ձիւ տընլասկան ըմ քաղաք։ Ըխըկէրքը ուրանց շուրթարը սիգինիս ին, հոտաց նաս։ Հարի նընէս ի էռէշ, ըխըկէրքը քամակը, գինէս ին։ Հօր էըսօրը ը դըռնիս, մէշամը նըստէս ին, հաց ըտէս։ Անց ը նաս մին խօր վախտ ըխըկէրքը շէտ ծըրըվէս ին, ըսէս ին։ «Ա հէր ծարավ մէռնիս իք, հընարք արա, մէջ հէտա ջուր գիղէրս։ Հէրնէն ալ դէս ը կուփիս, գէն կուփիս, ջուր չի գիղնիս։

Աղի շօռ գուլավ դոն ըն նոնս մին մօծ դանան, անդ դանավը բիցիրինիս ին մին սարու գլօխ։ Հարի ըսէս ի.

—Ան պաղէճը թնկնէր ըմ ըրէս, շտէղ հօր պաղէճի հուսաց կա, ան տէղըն ալ ջնիր կան: Պաղէճը թնկնէր ը ննա, ըխշկէրքն ալ քըմակէն շըվվէս ին: Պաղէճի գինէս ի դնկնմը կուսկվիս մին քա-
րու հուսաց ննա: Ըխշկէրքը գինէս ին տըսնիս հուշ մին ջուր ալ կա վուշ: Անդնց հարի վիր ի ըռէս շամբաղը, տընգէս սարուն գըլ-
խուն, ուրան շուխան ցիքիս վէրան, փափաղըն ալ գիրիս վէրան, ինքի թուղ ըրէս գինէս: Ըխշկէրքը թըմաշ ըն ըրէս տըսնիս հօր
նրաց հէրը սարուն գլխուն հուսաց ը կահած, խաթըրչամ ըն ննա, մին խօր նըստէս ին գինչիս, վիր ըն ննա հըղէ ննա հօր-
նէրուն կօշտը: Ննա ին տըսնիս հէր չկան: Ան հօր տէսալ ըն դուդուխ ա, հէտ ըն դըռնիս ննա ան պաղէճի հուսաց կահած
տէղը: Օրը մըթնէս ի, ուղնիր վէրան պըրընէս ին քնն ննա: Է՛հ,
քօխցած, ծարավ մարդու քնն պա տանի՛լ ի: Մօծ քնիր ըսէս ի՝
էկէք գնկիք, տէսնիք հնիր գնկի հօր փըռփըռա, անդնիր մուր-
թիք օտիք: Գուդիս ին մինակ փիստէկ՝ ըխշկա գուզըն ը փըռփը-
ռէս: Փիստէկ՝ ախշիկի ըսէս ի. յուրիկնէր ջան, ինձ մուրթի մէք,
զլօխնէտ նօրաթավ գիրիցէք ծընգանըս վէրան, ի՛ս քըթըվէմ: Քն-
նրանրի անդի ալ ըրէս ին: Փիստէկ ախշիկի մին ձիքավը զլօխընը
քըթըվէս, ան մին ձիքավըն ալ հուղը պըտըռէս: Մին ալ տըսնիս
ի ձիքի մին մօծ շամինշ: Ան շամինշի վէց կուտուր ը ըրէս, ննա
քնիրնուն, ինքին ալ քնիրնրի լըպըզտէս: Ըսկըսէս ի կամաց-
կամաց տափը քանդիլի: Փանէ գինէս ի շամինշի շէտ ը դնա ննա:
Մին ալ ձիքի մըտէս ի մին ծակու մանշ: Քնիրնուն ըսէս ի, թըփ-
վէս ին վէրան ըսկըսէս ին ծակը լինիցանիլ: Մին ալ տըսնիս ին
մին փանշանն ի իրվանցալ: Ան փանշաննալը վիր ին նաս,
գինէս գինէս, դայաղ ըն ննա դուրքու. գիռէ ին ննա, դուրքը
բինվիս ի, մըտէս ին տըսնիս թնկնա վն, ձիանքը մանչիկ կա-
պած, դըրթ հա դըրթ ըսէս ին: Ըսէս ին չիքի թն գնրէ
ին ըսէս: Զիքարնէն տընէս ին ախուռուն մանչը, տըս-
նիս ին, հօր ձիանքը քիշմիշ ին ըսէս, շէտ շըլխընէս ին, օմմէն
մինի գիրգանուցնէն լիցիս ին, միս խընդիս ին դնա գուն, ջնիրն
սնա ին լիսիս: Դիրի սնաը մին խօր գինէս ին, տըսնիս ին ախ-
պուր, մին դոյամջա ջնիր ըն խըմէս, գինէս ուրան տէղը նըստէս,
ըսկըսէս շամինշ ըսէս: Անդի դըռնիս մին օր անդնի գինէս ին տէղը
քնիր խըմէս, շամինշ բիրիս, ըսէս: Ան շուրունուկվիս ի մին ամէս:
Դու մէն ասիլ անդ տափուն տակէն թնկնալը թաքավօրուն ձիանքըն
ըն նիս:

Մին օր թաքավօրը ննա ի ուրէն թնկնալն ձիանքը ակ տա,

տըսնիս ի ձիանքը լըղարած ըն, շէտ ըշըղվիս ի ձիանց պահուղուն վէրանն, ըսես ի.

—Աս խա՞ ձիանքը անտի լըղարած ըն, օքուտ լիս ըտըցնես: Զի պահուղը ըսէս ի. «Թաքավօրըս ապրած կէնա, ի՞ն ձիունց հինչ հըսէս ի նան իմ, հուվ ը գիղիս բնլթան քիշմիշի գիղանուղ կան. հարկավօր ա դարավուլ քաշիլ, գուղէրուն պըռնիլ, պատժիլ: Ըսկըսէս ին դարավուլ քաշիլի: Միս ըռչի քիշէրի դարավուլին տըսնիս ի գուրքը բէցվալ ա, մըտալ ըն յօխտը ախիկ, մինի մի-նուց նախշուտ: Միս հօր ըխըկէրքը գինէս ին դիբի ձիանց ա-խուռը, գիրգինէրը ըծէս շամէնշի խընդիս ին դնա գուն գինէն, ըռըշկնէրի կըտրէս ի, տընէս Թաքավօրուն կօշտը, ըսէս.

—Թաքավօրըս ապրած նի, գուղարուն պըռնալ ըմ, բիրած ըմ կօշտըտ: Թաքավօրը ըսէս ի.

—Հօր ա, բիր կօշտըտ: Ըխըկէրաց բիրիս ի, Թաքավօրը տըս-նիս ի հիշ ախիկ յօխտը մարալ: Թաքավօրը հարցանք ը ըրէս.

—Դուք հու՞վ ըք, հիշտէղէն իք իկած: Ըխըկէրքը ըսէս ին.

—Մենք յօխտունըս ալ քնըռք ըք, մին քանիք մարդու ըխ-ըկէրք: Մէր հարի կըրէս լի լան մէզ պահի, մէր գլօխը խըլլալ ա ասալ տընես ի քաղաք, բիրալ ա տէղըս, մէք ալ շէտ ծրաված ըք լան, ասալ ա սարուն տակէն շնըր կա գինէցէք խըմէցէք, ի՞ն տէղըս ձիղ հուտաց ըմ նալ: Մին պաղաճ լան օնիք, ան թօլ ը տըվալ, ասալ անդ հիշտէղ հուտաց կա տէղը շնըր կան: Մէք պաղէճուն քըմակէն շըվվացալ ըք, պաղէճը հուտաց ը կացալ իկալ ըք տէսալ շնըր մնըր չկան: Թըմաշ ըք արալ տէսալ մէր հէրը սարուն գըլխուն հուտաց ը կահած: Իկալ ըք տէսալ հէր-նէրըս շամբաղը տընգած ա սարուն գլխուն, շուխան քիցանծ վէրանն, փափաղը դիրած շամբաղուն գըլխուն, ինքի գէհած: Նըստալ ըք գնըզան տըվալ: Էտնէ հօր մին խօր գինէցցալ ըք իկալ ըք պաղէ-ճի հուտաց կահած տէղը, ըսկըսալ ըք մըտածիլ. հինչ արիք. համ ծարավ ըք, համ քօխցած: Մէր փիստէկ քնըրը մին ձիքավ նօբա-թավ գլօխներըս լան քըթըվէս, ան մին ձիքավը հուղը պըտըռէս: Սնկթան մին շամէնչ ի գիղալ, Էտնէ Էրկուռը, իրիթի ու սկսալա շտանիլը. մին ալըրդան մին մօծ ծակ ը բէցվալ: Ան ծակը քան-դալ ըք լինիցրալ, մին ալ տէսնիք մին փանթանն ը իրվանցալ: Ան փանթանանվը վէր ըք իկալ, դնա իկալ ձիանցը թանվան: Տէսալ ըք հօր ձիանքը ըտէս ին: Մէք անդիք իք գիղէցալ հօր ձի-անքը գուրէն ին ըտէս, համա հօր ձիքներըս կուխալ ըք ախուռը, տէսալ ըք հօր շամէնչ ի. շէտ ըրըխացալ ըք, օմմէն մինիս մին

գիրդ շօմէնչ ի՞նչ լիցցալ, տարալ կէրալ: Օմմէն օր ալ տընէս ի՞նչ լն-
մին ամէս տարալ ըք, մինչև հօր անունը ձեր զարաւոյնին մէջ
պըռնալ ա: Թաքաւօրը ըսէս ի:

—Ո՞ւ տըսնիս իմ, հօր դուք անմէղ կույսար ըք, ձիդ պատիժ
չիտ ննս, անդ գուղէթուն չի, քօխցած ըք լն, տարալ ըք կէրալ, ձիդ
հալալ նի: Փիստէկ՝ ըխչկանը ըսէս ի:

—Քի վիր ըմ ըսէս ինձ կնէկ: Ան մին ըխչկանաց ալ ըսէս
ի՝ ձիդ ալ մարդու իմ նալ իմ ննաղիր-վնաղիրներուն: Ըխչկերքը
ըսէս ին մէք հօժար ըք: Ըսկսէս ին հըրսանէքի, բիրանդի յօխտը
հըրսանէք: Յօխտը օր, յօխտը քիշէր հըրսանէք ին ըրէս, ըտէս,
խըմէս, քէփ ըրէս: Հըրսանէքին էտնէ Թաքաւօրը ըսէս ի:

—Դուք կարի՞լ ի՞նչ նիշէնց տաք ձեր շէնը, ի՞նչ մարդ ըմ զուր-
կիլ գինէն ձեր ծնօղներուն ալ բիրիլ, իմ պալատամըս ապրիլ ին:
Մօծ ախչիկի ըսէս ի ի՞նչ կարիլ իմ նիշէնց տամ: Թաքաւօրը անդ
ախչկանը գիրիս ի ուրէն մարդուն հէտ, մի հիցցուն ալ ձիաւոր
զորք, հըղէ ցիթիս գինէս ին, ըխչկերաց հօրը մօրը գիրիս ձիանց
վէրան բիրիս: Անդհից տընէս ին համամ, լըղըցընէս, Թանգան
շնիր սիգէց ննս, բիրիս պալատը: Ան խէղճ քանիքնէն տանջան-
քէն ըղըղվէս ին, բնիսանվար ըպրէս մինչէվ մահ:

